

LAPIN SOSIAALINEN KÄDENJÄLKI KEHITTÄMISKOKONAISUUS

MARKO PALMGREN, ERITYISASIAANTUNTIJA, LAPIN AMK

MIKÄ ON SOSIAALINEN KÄDENJÄLKI?

- **Sosiaalinen kädenjälki tarkoittaa** jonkin tuotteen, toiminnan tai palvelun tuottamaa yhteiskunnallista vaikutusta. Vastuullinen ja kestävä toiminta lisää hyvinvointia, työllisyyttä, tuottavuutta ja kilpailuetua.
- **Tavoite:** Sosiaalisen kädenjäljen vahvistaminen lisää Lapin hyvinvointia, työllisyyttä, elinvoimaa, huoltovarmuutta ja omavaraisuutta

(Lapin AMK 2023)

SOSIAALINEN KÄDENJÄLKI -KEHITTÄMISKOKONAISUUS

- KESKEISET ELEMENTIT

Ilmiölähtöinen yhteiskehittäminen

- Yhteiskunnallisten ongelmien edessä mikään organisaatio ei ole yksin riittävän vahva/laaja-alainen toimija
 - Tässä tapauksessa yhteiskehittämisellä ratkaistava ilmiö on:
 - Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistäminen & työvoiman kohtaanto-ongelma

Ilmiölähtöiseen yhteiskehittämiseen tarvitaan...

- Strateginen tahtotila
 - Globaali – EU – kansallinen – alueellinen/paikallinen – oma organisaatio – minä/sinä/me
- Avoin verkostoyhteistyö yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseksi
 - Yhteiset arvot, tavoitteet, visio (yhteinen päämäärä)
 - Yhteiskehittäminen -> HANKEPERHE (yhteinen tekeminen yhteisen päämäärän saavuttamiseksi)

Sosiaalisesti kestävä talous
edistää osaltaan usean YK:n
tavoitteen toteutumista.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

17 TAVOITETTA MAAILMAN MUUTTAMISEKSI

Sosiaalisesti kestävä talous edistää osaltaan myös
ns. kaksoisiirtymää (twin transition), teollisuuden
digitalisaation ja vihreän siirtymän haasteisiin vastaamista
ja EU:n tavoitetta kohti ilmastoneutraaliutta 2050.

Lapin AMK on sitoutunut edistämään YK:n 17 kestävän kehityksen tavoitetta yhdessä Suomen muiden AMK:ien kanssa.

Social Economy Euroopassa

Social Economy Euroopassa (EU-komissio 2019)

- Yli 11 miljoonaa työntekijää (n. 6 % työvoimasta)
- Organisaatioita 2 miljoonaa, osuus 10 % EU:n liiketoiminnasta (EU-komissio 2019)

➡ Merkittävä työllistävä ja ihmisten osallisuutta vahvistava vaikutus

Social Economy -käsite

- Kielitoimisto on vuonna 1997 suositellut suomennosta *yhteisötalous*.
- Lapissa Social Economy on käännetty muotoon sosiaalisesti kestävä talous, jolla lisätään Lapin sosiaalisesti kestävää kädenjälkeä.

➡ Social Economy ei ole hyväntekeväisyyttä, vaan vastuullista liiketoimintaa, jonka tavoitteena on sosiaalinen ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus, erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien ihmisten työllistymisen edistäminen.

Social Economy Action Plan (EU-komissio)

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1537&langId=en>

- EU:n ensimmäinen Action Plan on julkaistu 12/2021

Historiaa syksyiltä 2021:

Kansallinen tahtotila sosiaalisesti kestävään talouteen on syntynyt...

Valtioneuvosto 2021:

Työkanava Oy aloittaa toimintansa 1.1.2022.

- Parantaa vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä.
- <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/suomeen-luodaan-uusi-osatyokykyisia-tyollistava-yhtio-lakiesitys-lausuntokierrokselle>

Valtioneuvosto 2021:

Kuntakokeilu 2021-2023

- Parantaa pitkää työttömänä olleiden sekä heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä.
- <https://tem.fi/tyollisyyskokeilut>

Valtioneuvosto 2021:

Osaamiskeskus käynnistyy 10/2021.

- Yhteiskunnallisten yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi perustetaan osaamiskeskusverkosto
- <https://tem.fi/-/yhteiskunnallisten-yritysten-tueksi-perustetaan-osaamiskeskus-tavoitteena-on-edistaa-osatyokykyisten-tyollistamista>

Valtioneuvosto 2021:

TE-palvelut siirtyvät kunnille 1.1.2024

- Palvelut lähemmäs asiakkaita – uusia avauksia työllistämiseen.
- <https://tem.fi/tyollisyyskokeilut>

Hallitusohjelma 2019/Työkykyohjelma

Tavoite: Julkisiin hankintoihin asetetaan ehto sosiaalisesta työllistämisestä

- <https://www.kuntaliitto.fi/elinvoima-ja-tyollisyys/tyollisyys/hankinnoilla-tyollistyminen>

Julkiset hankinnat 47 miljardia vuodessa

- Kuntien osuus hankinnoista 29 miljardia.
- 31 miljardia kokonaisuudesta kohdistuu yrityksiin
- <https://vm.fi/hankinta-suomi>

Valtiovarainministeriö 2020:

Hankinta-Suomi -strategia

- Edistetään julkisiin hankintoihin käytettävien varojen yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä julkisen talouden kestävyyttä.
- <https://vm.fi/hankinta-suomi>

TEM/Kuntaliitto 2020:

Hankinnoilla työllistymisen vauhditusohjelma

- Julkisilla hankinnoilla tuetaan työllistymistä (esim. osatyökykyiset)
- <https://www.kuntaliitto.fi/tiedotteet/2020/uusi-ohjelma-vauhdittaa-tyollistymista-julkisilla-hankinnoilla>

Lappi-sopimus (Maakuntastrategia 2022-2025) - Toimeenpanosuunnitelma 2022-2023

Lapin sosiaalisesti kestävä kädenjälki -toimintamalli rakennetaan kohtaanto-ongelmien osaratkaisuksi

- Mallilla luodaan edellytyksiä:
 - heikommassa asemassa olevien työllistymiselle,
 - edistetään yritysten yhteiskuntavastuun toteuttamista sekä
 - tuetaan työyhteisöjä moninaisuuden hyväksymisessä.
- Tavoitteena on vastata työvoimatarpeisiin niin, että jokainen löytää paikkansa työelämästä oman osaamisen ja voimavarojen pohjalta.

Rahoitus

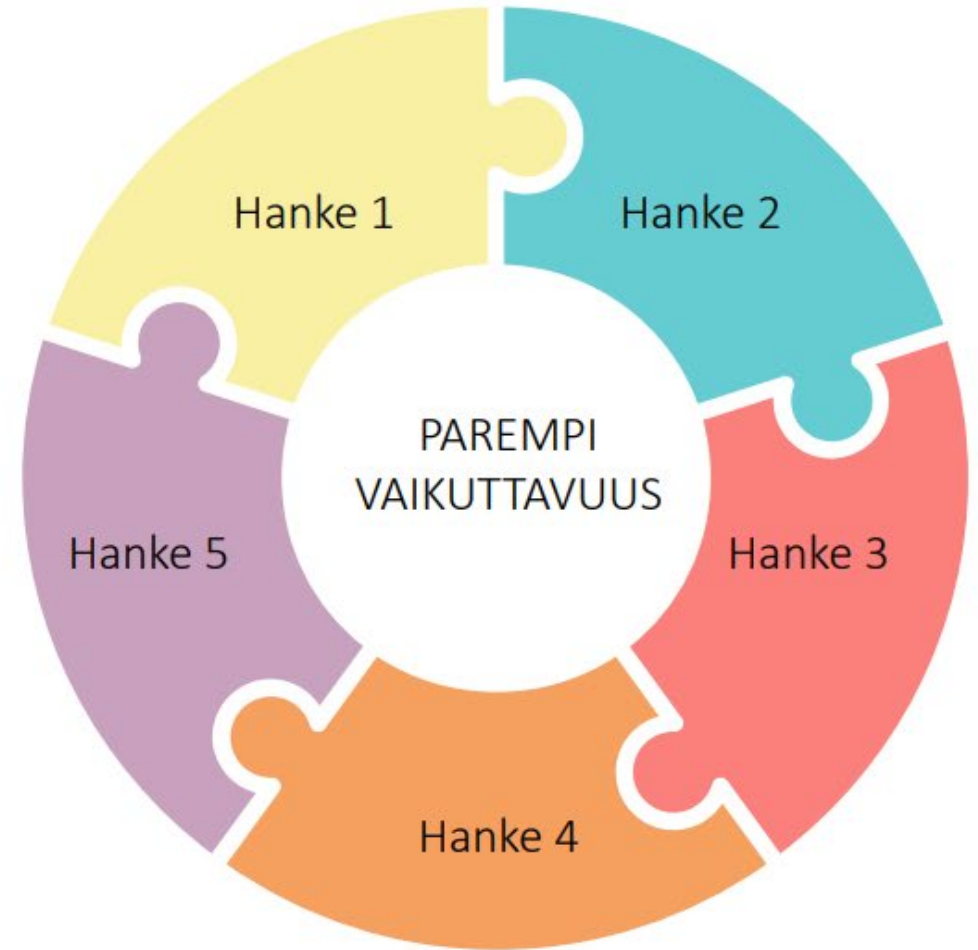
- Kohtaanto-ongelmiin vastaamiseksi hyödynnetään EU:n uuden ohjelmakauden rahoituspalvelut maksimaalisesti.
- Tehostetaan hankkeiden vaikuttavuutta tekemällä kohdennettuja hankehakuja sekä aktivoimalla hanketoimijoita yhteistyöhön hankkeiden suunnittelussa hankkeiden suunnittelussa (laajat hankekokonaisuudet).

KEHITTÄMISTÄ JA LISÄARVOA HANKKEILLA

TAVOITTEENA VAHVISTAA YHTEISTÄ TEKEMISEN KULTTUURIA

YHTEISET ARVOT, SKENAARIOT JA VISIO

- SEURAAVAKSI YHTEINEN TOIMINTATAPA JA TEKEMINEN

ARVOT

Vaikuttavuus Käytännönläheisyys
päättöksenteossa aktiivinen toimijuus syrjimätön kohtelu
Tasavertaisuus kunnioitus **Oikeudenmukaisuus** valinnoissa
Turvallisuus **osallisuus** **Avoimuus** Viisaus luovuus
rohkeus **yhdenvertaisuus** Kumppanuus
Ketteryys Moninaisuus **vastuullisuus** yhteistyö
Suvaitsevaisuus **Yhteisöllisyys** tasa-arvo tasapuolisuus
Ekologisuus **Yhteisöllisyys** Erilaisuus voimavarana
Tavoitteellisuus aitous ihmiskeskeisyys
Ennakkoluulottomuus Konkretia vuorovaikutus Terveys
vhteisvastuu Välittäminen vuorovaikutuksellisuus

VISIO 2030

Älykkäästi ja ennakkoluulottomasti
konkreettisia ratkaisuja
työn ja tekijöiden kohtaamiseen

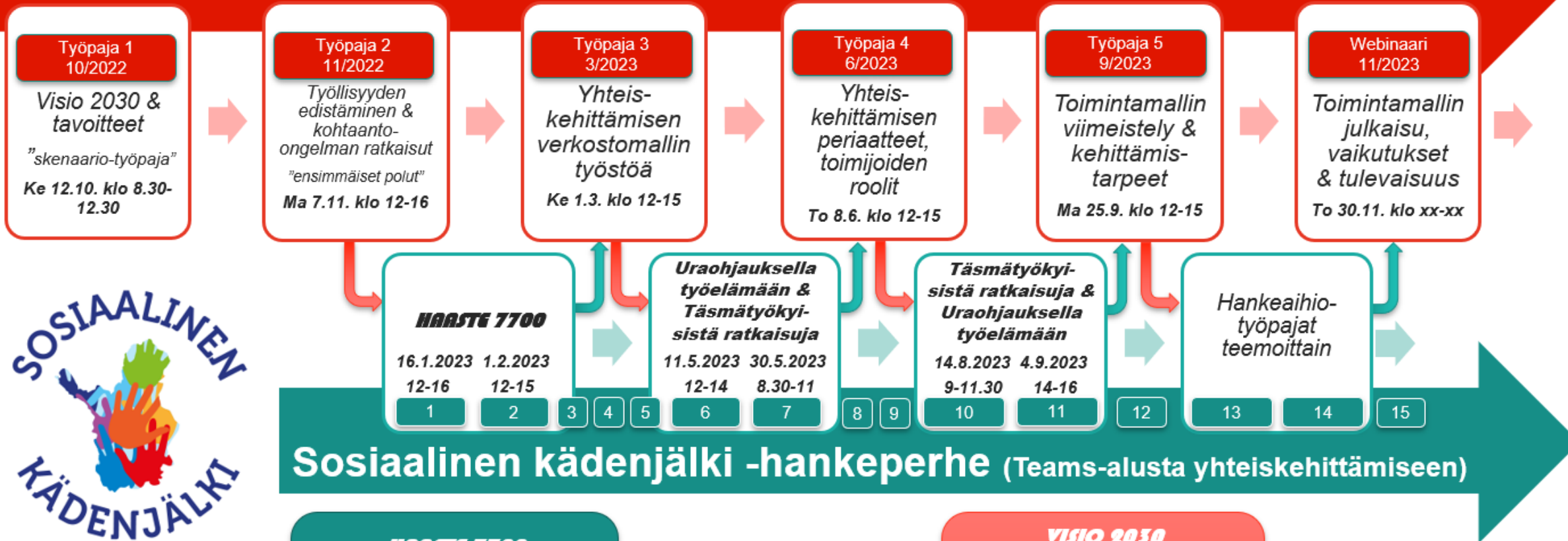
SKENAARIOT 2030

TOIMINTAMALLIN JA KEHITTÄMISKOKONAISUUDEN RAKENTAMINEN

Sosiaalinen kädenjälki -toimintamalli (Lisätietoja: www.sosiaalinenkadenjalki.fi)

Enontekiö
Kemi
Keminmaa
Posio
Rovaniemi
Salla
Tornio

Lapin AMK
Lapin YO
Lappia
PPO
PTO
Redu

Lapin
hyvinvointialue
Lapin liitto
Lapin ELY-keskus
Lapin TE-palvelut
POSKE

Autismiliitto ry
Lapin sosiaali- ja
terv.turvayhd. ry
Majakka ry
Rovala
Rovaniemen
Neuvokas
ROTKO

EDURO-säätiö
Meriva sr.
SAURA-säätiö

Lapin Yrittäjät
Eezy
Finnsofia

30 ORGANISAATIOA
MUKANA
KEHITTÄMISESSÄ

ARFFMAN

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

● Käynnissä ● Hakemus jätetty ● Valmistelussa ● Ideavaiheessa

(Tilanne 30.8.2023)

Tervetuloa mukaan yhteiskehittämiseen:

Sosiaalinen kädenjälki työpajat (lapinamk.fi)

SOSIAALINEN KÄDENJÄLKI -HANKEPERHE

- ENSIMMÄISIÄ HANKKEITA JA HANKEAIHIOITA

Nopeantoiminnan
joukot yritysten
tukena (ESG)

● (Lapin AMK)
JTF -haku 30.11.2023

Yhteiskunnalliset
yritykset työllistävät
maahanmuuttajia

-esiselvityshanke
● (Lapin AMK)
ESR 1-11/2023

Lapin
sosiaalisesti ja
ekologisesti
kestävät
liiketoiminta-
mahdollisuudet

● (Lapin yliopisto)
JTF

Rakenteet
yhteiskunnalliselle
yrittäjyydelle

● (Lapin YO, Lapin AMK,
Lappia)
ESR+, 4g, 20.3.2023

Lapin
sosiaalisesti
kestävä
kädenjälki

● (Lapin AMK)
ESR, 5/22-12/23

Sosiaalisesti
kestävä talous
-koulutusmoduuli (5op)

● (Lapin AMK)
Lapin AMKin strategiaraha
1/23-12/23

Kansainvälisten
osaajien työnhaku
ja työllistyminen

● (Toivola-Luotolan
Setlementti, Lapin AMK)
ESR+, 4a, syksy 2023?

Työnantajille
välineitä
työllistämiseen

(Lapin oppilaitoksia,
TE-palvelut, kuntia...)
● ESR+, 4a
syksy 2023

Ohjausosaamisen
vahvistaminen
monialaisessa
verkostoyhteistyössä

(Lapin oppilaitoksia, TE-
palvelut, kuntia...)
● ESR+, 4a
syksy 2023

Uraohjauksella
työelämään

(Lapin AMK, Rotko,
REDU, Lapin YO,
Lappia; PPO, PTO,
● Rovala-opisto)
ESR+, 4a, syksy 2023

Yhdenvertaiset
koulutuspolut

(Lappia, Redu, PPO,
Lapin AMK, Rotko)
● ESR+, 4g, 20.3.2023

Osaamisen
lisäämisellä
sujuvasti
työelämään

(Lapin oppilaitoksia, TE-
palvelut, kuntia...)
● ESR+, 4g

Osaamisella
työelämään –
osatyökykyisten
tuettu osaamisen
vahvistaminen

● (Oste)
(Lapin AMK, Lapin YO,
Lappia, REDU)
ESR, 10/20-8/23

Varatut
hankinnat

Lapin pilotti
(YYO, VM, Työhön-
valmennussäätiöt,
● Lapin AMK)

A diverse
social economy
in Europe works
for the people

● (Lapin AMK,
BEL, ITA, SWE...)
Horizon, 2/2024

Reinforce
Regional Social
Economy

(S3-verkosto: Lapin
liitto, Lapin AMK &
partnerit eri maista)
Interreg Europe:
● 9.6.2023

Uudet ratkaisut ja
innovaatiot syntyvät
yhteiskehittämisessä
organisaatioiden välillä

Taustalla useita hankkeita ja julkaisuja mm.

- Social entrepreneurship in Lapland
- Sosiaalitaloudesta yhteiskunnallisesti kestävä kehitys Lapin maakuntaan
- Kohti kestäviä hankintoja – Lähihankinnoilla ratkaisuja alueellisiin haasteisiin
- Sosiaalisten vaikutusten mittaaminen – Havaintoja nykytilanteesta ja kehittämistarpeista